ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 11 ՅՈՒՆԻՍԻ 1881—№ 108

№ 108—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 11 ՅՈՒՆԻՍԻ 1881

Հրատարակվում է ամեն օր բացի երկուշաբթի եւ տօն օրերից։
Տարեկան գինն է 10 ռուբլի։
Առանձին համարներով իւրաքանչիւրը 5 կոպ.։

Խմբագրատունը բաց է ամեն օր բացի կիւրակէ եւ տօն օրերից առաւօտեան 10—2 ժամը կէսօրից յետոյ։

Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի խմբագրութեան հետեւեալ հասցէով. Въ редакцію газеты «Мегу Айастани», въ Тифлисъ, կամ Rédaction de «Meghou Haïastani», à Tiflis (Caucase).

Խմբագրութեանս ուղղած թէ յօդուածները եւ թէ նամակները պէտք է պարզ գրուած լինին գրողի ստորագրութեամբ եւ հասցէով։ Խմբագրութիւնը կարող է փոփոխել, ուղղել եւ կրճատել յօդուածները։ Խմբագրութիւնը իւր վերայ չէ առնում յետ ուղարկել յօդուածները եւ պահում է երկու ամիս մինչեւ ցպահանջ։

Յայտարարութիւնների համար վճարում են ամեն մի բառին 1½ կոպէկ։
Յայտարարութիւնները ընդունվում են խմբագրատանը եւ ս.Ք. Շահվերդեանի սալվիլիօնում։
Յայտարարութիւնները ընդուն լում են հայերէն եւ օտար լեզուներով։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՔՍԱՆԵԻԶՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ։

Ազգային.— Ազգային սահմանադրութեան 21-րդ յօդուածը։
Քաղաքական.—Քաղաքական տեսութիւն.—Քաղաքական լուրեր։
Մեղուի հեռագիրները։
Մանր լուրեր։
Թատրն լուրեր։
Յայտարարութիւններ։
Բանասիրական. — Նիւ-Եօրկի աղքատը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 21-ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ.

Երէկ Ազգային Սահմանադրութեան 21-րդ տարեդարձի հանդէսը տեղի ունեցաւ Եէսի-գուլէ Ազգային Հիւանդանոցին մէջ, մեծ շքով եւ կանոնաւորութեամբ։ Հիւանդանոցի մուտքը զարդարուած էր Օգոստափառ Սուլթան Համիտ Բ.ի պատկերովն, որ շրջապատուած էր դափնիներէ եւ երիվներանգ դրօշակներէ։ Ներքնակողմը գետեղուած էր բարեյիշատակ Պէզճեան ցարութիւն Ամիրայի մարմարիոնէ կիսարձանը։ Նոյն շքեղութեամբ պճնուած էր նաեւ Հիւանդանոցի պարտէզն, որոյ մուտքը գըրաւած էին ձերմակ շրջազգեստով դեռահաս օրիորդներ, բարի գալուստ մաղթելու համար հանդիսականաց։ Նուագարանի եւ պարի համար յատուկ տեղեր պատրաստուած էին, վրանակներով հովանաւորեալ։ Հանդիսականք, որք շուրջկառքով, նաւակներով կամ հետիոտս եկած էին, 10,000էն աւելի կը հաշուէին։ Գերմատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան, որ Ս. Պատրիարքի կողմէն փոխանորդաբար կը նախագահէր հանդիսին, հանդիսաւոր պատարագ մատոյց։ Ժամ 4-ին, հարիւրաւոր կոչնականք բազմեցան առաջին սեղանին շուրջը, և ճաշի ատեն, Իզմիրլեան Սրբազանն առաջին բաժակն առաջարկեց Սուլթան Համիտ Բ.ի կենաց համար, որ ջերմ ծափահարութեամբ ընդունեցաւ։ Զանազան անձինք յաջորդաբար բաժակներ առաջարկեցին Հայոց ազգի, Ս. Պատրիարքի, Սահմանադրութեան, Պէզճեանի, Հոգաբարձութեան, Ազգային երախտաւորաց և Միացեալ Ընկերութեանց կենացը։ Այս վերջին բաժակին ի պատասխան, Միացեալ Ընկերութեանց նորընտիր Ատենապետ Տ. Մինաս Զերազ հետեւեալ ճառն արտասանեց ի դիմաց ներկայ ժողովոյն, որ ներկայ էր իւր ամբողջութեամբ։

«Պարոններ,

Կը ներէք ինձ շնորհակալ լինիլ ձեզ, իբր ներկայացուցիչ Միացեալ Ընկերութեանց, այն բաժակի համար որով կը պատուէք մեր կրթական ակումբ։ Դուք կը պատկանիք այն փառաւոր սերունդի որ հիմնեց Սահմանադրութիւնն իւր սխրալի ճիգերով, և ջանաց ձուլել նոր սերունդն նոր գաղափարներով։ Ձեր անձնուիրութեան պատուին է ուրեմն արդի երիտասարդութիւնն, որ ձեռնարկած է պատրաստել լաւ յաջորդներ թէ աստ և թէ մանաւանդ մեր բնագաւառի մէջ։ Մեր հայրենիք մի բարոյական հիւանդանոց է, ուստի խընամ կը տանին Միացեալ Ընկերութիւնք, որպէս մի անհուն հոգաբարձութիւն խնամ կը տանի այս հիւանդանոցի։ Մեր ազգապանծ Պատրիարքի պաշտպանութեան տակ, երիտասարդութիւնն ձեռնարկած է լոյս ծաւալել յետին թաղին և յետին դիւղին մէջ, այլ պէտք ունի ձեր աջակցութեան։ Դուք, որ փըշրեցիք աշնուազարեւտութիւնն, պարտաւոր էք գերազանցել զայն ամէն տեսակետով։ Աշնուազարեան կը շահայլէր իւր ոսկի կրօնական, բարեգործական և կրթական հաստատութեանց համար։ Դուք ունիք և պիտի ունենաք նոյն առատասրտութիւնը։ Յաղովուրդն է անհուն իբր ծով, և որպէս ծովը ձևացած է կաթիլներէ, ձեր լումայ կը կազմէ ճոխութիւն։ Հնդէք զայն Միացեալ Ընկերութեանց գանձանակին մէջ, և գանձանակն պիտի լինի գանձարան։ Այս հայցաշատ սեղանի վրայ, յիշեցէք ձեր հեռաւոր եղբայրներ զորս բարոյական սովն կը հիւծեցուցէ նիւթականին պէս։ Որպէս Աստուած է սկիզբն ամեն արարչութեան, դաստիարակութիւնն է սկիզբն ամեն երանութեան։ Զը զլանաք զայն հայ ժողովուրդին, հայաստանէ մինչեւ Կիլկիա։»

Տնօրէն ժողովոյ ատենադպիր Տ. Յովհաննէս Արշակունի առաջարկեց վերջին բաժակն ի պատիւ կարգադիր ցանձնախմբին։

Երկրորդ սեղանէն յետոյ, հանդիսականք այց տուին Հիւանդանոցի պատսպարելոյ, որոյ վերայ յայտնի կը նշմարուէին ժրաջան հոգաբարձուհեան մը խնամն և հոդատարութիւնն։ Ապա դիմեցին պարտէզն, ուր դրաւիչ երաժշտութիւն մ'ազգային երաժշտապետ Նիկողոս Կիֆկիսի թաղճեանի առաջնորդութեամբ նուագեց Թուրքերէն և Հայերէն ընտիր երգեր ի պատիւ պետութեան և ազգին։ Պարը կատարեցաւ մեծ եռանդով։

Հանդիսականաց մէջ էին մի քանի Զմիւռնացի պատուաւոր ազգայինք, որոց մէջ էր նաև Տ. Գրիգոր Զիլինկիրեան։ Այս հանրածանօթ գրագէտին համար պատրաստուած էր յատուկ սեղան մը, ուր Պոլսեցի երիտասարդ գրագէտք բաժակառաջարկեցին ի պատիւ Զիլինկիրեանի, և Զմիւռնացի և օտարաքաղաքացի գըրագիտաց։ Հանդէսը տեւեց մինչեւ երեկոյ, քաղցր տպաւորութիւններ թողլով ամեն Հայու սրտին մէջ։

Այս առթիւ Հիւանդանոցի հասոյթը 20,000 ղրուշի մօտ կը հաշուի։ Կը լսեմք թէ Միացեալ Ընկերութեանց օանգլիական գանձանակի հասոյթն ալ 12,000 ղրուշ։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՆԻՒ-ԵՕՐԿԻ ԱՂՔԱՏԸ

III

Նոյն օրն իսկ, Տէյօուս'ն, ազատ ժամանակ, հարց ու փորձով իմացաւ թէ ինչ բարեգործական հիմնարկութիւններ կան Նիւ-Եօրկում տղամարդոց համար և երեկոյեան դիմաց իր պատօրէն կնոջ, կօմիսիօնէրի նկուղացու պատմեց մի մեծ մարդ էր, սահմանում էր պատուական ոճիկ, և Տէյօուս'ն, որը յետ չէր ընկնում պատարագից—բռնում էր նկուղացում միշտ այն տեղն, որ նախանձամոլութիւնը կամ ժամկոչը ընտրում էին նորա համար։ Այդ էր պատճառն, որ Տէյօուս'ն մի փոքր անհամարձակ զարկեց հարուստ նկուղացիանի տան դուռը. էլի լաւ է, որ նա ճանաչում էր պատօրէն կնոջ, իբրև յայտնի բարեգործ կնոջ։

Պատմելով սորան բոլորը, որ գիտէր ինքը էրնի մասին, Տէյօուս'ն ասաց։

—Խեղճութիւնը մաչել է նորա առողջութիւնը. նա ոսկրացաւի տկարութիւն ունի—նորան հանգիստ կեանք է հարկաւոր։ Բայց և այնպէս նա որոնում է ապահովութիւն մի քանի օրով, որովհետեւ ցանկանում է պարապմունք ունենալ։ Ո՛ր կարելի կը լինի, ձեր կարծիքով, ամենայարմար կերպով տեղաւորել դորան։

—Որքան կարողացայ հասկանալ ձեզ, ասաց նկեղեցականի ամուսինը, այն մարդը, որի համար աշխատում էք դուք, դեռ ծերացած չէ բոլորովին։

—Ո՛չ, պատասխանեց Տէյօուս'ն, նա մեծ ախորժակով նախաճաշիկ արաւ այս առաւօտը։

—Աւելի վատ նորա համար, պատճառ որ եթէ նա բոլորովին տկար լինէր, մենք կարող կը լինէինք առաջարկել նորան մի մահիճ հիւանդանոցում։

—Ուրեմն, նրան ներկայ դրութեան մէջ չէ կարելի ընդունել։

—Երբէք, քա՛ւ լիցի։

—Ուրեմն իմ կարծիքով ամենալաւը կը լինէր նորա համար էլ չ'ապրիլ ամենեւին, զայրացած ասաց Տէյօուս'ն։

—Շատ կարելի է։

—Ապա ինչ պիտի անէ նա։

—Քանի տարեկան է, գուցէ վաթսունից աւելի և ինքնասնունց պակաս, քաղաքավարութեամբ հարցրեց տիկինը։

—Անկասկած, որ նա ինքնասնունց պակաս է, բայց թէ արդեօք աւելի է վաթսունից թէ չէ, այդ չը գիտեմ, բայց ինչ հարց է դա։

—Ինձ յայտնի է մի տուն ծերունիների համար, ուր կարող էի եսյանձնել դորան, եթէ նա գտնուէր այդ երկու հասակների միջում։ Դուք ասում էք, որ նա իսկապէս չէ. արդեօք հաւատում էք. գուցէ նա մի արբեցող է, որ կանգնած է ուղղուելու ճանապարհի վերայ։

Մի քնքոյշ համակրութիւն էր լսվում այդ հարցի մէջ. ակներև այդ պատուելի տիկնոջ պարապմունքն էր արբեցութեան անապատի մէջ մոլորած ոչխարներ գտնել և նրանց ուղիղ ճանապարհի վերայ կանգնեցնել։

Տէյօուս'ն չատ ախտասաց, որ էրնը այդ ախտին ենթարկուած չը լինելով, կարող չէր բարեսիրտ տիկնոջ հոգացողութեան առարկայ դառնալ, բայց այնուամենայնիւ նա պիտի լոկ ճչմարտութիւն խօսէր։

—Այդպէս, ասաց տիկինը, ես ոչինչ հնար չեմ գտնում այդ ողորմելի մարդուն օգնութիւն տալու. դա մի այնպիսի դժվար հարց է, որ մինչև այժմ երբէք պատահած չէ ինձ։

—Կամ գուցէ ես չը կարողացայ ներկայացնելու նորան ձեզ, ինչպէս հարկն էր, մի փոքր ծաղրալի ձև տալով իր խօսքերին, ասաց Տէյօուս'ն։

Յաջողութիւն չը գտնելով իր գործի համար բարեպաշտ տիկնոջ մօտ, նա, գոհեւ, ցանկացաւ տեսնալ նորանից զանազան տեղեկութիւններ և դրա համար ներկայացրեց նորան բարեգործական հիմնարկութիւնների ցուցակը, որ յանձնել էին նորան։

—Օրինակ՝ «Պահպանող նախախնամութիւն», սա ինչ բան է։

—Ո՛չ, այդտեղ միայն պարապմունք են գտնում չքաւոր, բայց լաւ անուն ունեցող մարդոց համար։

—Իսկ «Աղքատների ապաստան», սա ինչ որ քաղցր է հնչում. Երևի սա իսկ այն է, ինչ որ պետում եմ ես։

—Երբէք. դա մի ընթերցարան է, որ ցերեկ ու գիշեր բաց է և ուր կարելի է փողով թէյ տանալ։

Տէյօուս'ն անուանեց և «Ջայլ անապատում» անուանուած բարեգործական հաստատութիւնը, բայց, ինչպէս իմացաւ, այդտեղ բաժանում են միմիայն փոքրիկ դատաթներով կաթ, որ տեղնուտեղը պիտի խմուի։

—Կաթ տալիս են մի տեղում, թէյ միւս տեղում,—աւելի լաւ չէր լինիլ արդեօք, որ դորա միանայինն։

—Բոլորովին ճամարիտ է ձեր ասածը. բայց այդ հիմնարկութիւնները այն իսկապէս պատճառով չեն հանդում իրանց նպատակին, որ նոցա մէջ համաձայնութիւն չը կայ։

—Կարող չէք ինձ այժմ տեղեկութիւն տալ «Ձանապարհորդների ընակարանի» մասին, այդտեղ կարծեաք որ անպատճառ ապաստան կը գտնեմ չքաւորիս համար։

—Դուք սխալվում էք։ Այդտեղ կարելի է օտար երկրացիներին տեղեկութիւն ստանալ իրանց ազգականների մասին և քաղաքից անցնող մէկներին գտնել ապաստան։ Դուք տեսնում էք ուրեմն, որ յիրաւի Նիւ-Եօրկում չատ բարեգործական հիմնարկութիւններ կան։ Բայց այդ հիմնարկութիւններից ամենամեծերը նշանակուած են ժողովրդի ամենացած դասերի և սակաւ պատահող դիպուածների համար։

—Ցուցակումս կայ էլի նշանակած «Բէլվիդէէմ» հիմնարկութիւնը, յուսահատվելով ասաց Տէյօուս'ն։

—Այդ հիմնարկութիւնը բոլորովին անյայտ է ինձ։

Տէյօուս'ն ուզում էր արդէն հեռանալ, բայց տիկինը խնդրեց մի փոքր սպասել։ Նա ասաց, որ կ'որոնէ հին չորեր էրնի համար։ Մի քանի րոպէ անցած վերադարձաւ և յայտնեց, որ ոչինչ յարմար բան չը գտաւ և յանձնեց կօմիսիօնէրին մի ծալած թղթադրամ։ Տէյօուս'ն բոլոր սրտից շնորհակալութիւն արաւ նորան և դուրս գնաց։ Բանալով փողոցում թղթադրամը, նա ուրախանալով տեսաւ, որ դա 5 դօլլարանոց թուղթ էր։

ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ

XI

1871 թ. մարտի 24-ին Վաղարշակերտ հասած լուրերը Հայկական Սահմանադրության հռչակման մասին ամենուրեք ոգևորություն առաջացրին։ Ամենքն էլ ուրախ էին, որ վերջապես հայ ժողովուրդը ստացել է իր ազգային ներկայացուցչությունը, որ ինքն էլ կարող է մասնակցել իր ճակատագրի տնօրինմանը։ Ամենքն էլ հավատում էին, որ Սահմանադրության շնորհիվ հայ ժողովուրդը կարող է ազատվել իր ներքին ու արտաքին թշնամիներից։

Ամենից շատ ուրախանում էին Վաղարշակերտի հայ ազատամիտ երիտասարդները։ Նրանք ամեն օր հավաքվում էին Ազգային ժողովարանի դիմաց, կարդում էին Սահմանադրության տեքստը, քննում էին նրա յուրաքանչյուր հոդվածը, ապա ցրվում էին քաղաքի տարբեր կողմերը, որպեսզի ամենքին տեղեկացնեն Սահմանադրության մասին։

Ամենից շատ ուրախանում էին Վաղարշակերտի հայ ուսանող

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՐՑԵՐՈՎ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԿՅԱՆՔԻ ՇՈՒՐՋ

(ՊԱՏՄԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՅԱՑՔԱԲԱՆԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ)

Ա. ՊԱՏԿԱՆԱՎՈՐ, 8-ԴԻ ՀԱՏՈՐ

ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ

Ա. ՊԱՏԿԱՆԱՎՈՐ, 9-ՐԴ

ЗАКАВКАЗСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА ВЛАСТЕЙ.

Выходитъ 15-го числа каждаго мѣсяца.

ЦѢНА ВѢСТНИКА:	безъ доставки.	съ доставкой.
1. Единовременно за 12 мѣсяцевъ	1 р.	1 р. 50 к.
2. Подписка принимается на 6 мѣсяцевъ	50 к.	75 к.
3. Отдѣльные №№	5 к.	10 к.

Подписка принимается въ Тифлисѣ въ Редакціи Вѣстника, при Канцеляріи Главноначальствующаго гражданскою частію на Кавказѣ.

Иногородные адресуются: Тифлисъ, Редакція Закавказскаго Вѣстника.

Объявленія принимаются по 10 коп. за строку.

ОФИЦІАЛЬНЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Высочайшій приказъ по гражданской части на Кавказѣ.

Объявленіе Тифлисскаго Губернскаго Правленія о назначеніи торговъ